

J.L.AVERBAH
A.A.KOTOV
M.M.JUDOVIČ

PUT KA MAJSTORSTVU

Midhat Krilic
midhat@krilic.com
www.krilic.com

Udžbenik šaha za mlade

Fiskultura i sport — Moskva
Centar za unapredjivanje šaha — Beograd
1977

PREDGOVOR

Na adresu redakcije „Šahovske škole“ u Centralnoj televiziji SSSR stižu hiljade pisama iz svih krajeva zemlje. Njihov smisao je uglavnom istovetan: „Zamisao da se na televiziji drže predavanja iz teorije šahovske igre je dobra, čak i odlična stvar. Ali bilo bi još bolje ako bi se pri ruci našla i knjiga koja bi odgovarala izlaganjima predavača. Jer, ma koliko bila dobra, sva predavanja na televiziji svedena su na kratko, za tu svrhu precizno određeno vreme. Pomoću knjige moglo bi se raditi i kasnije, u svakom za to pogodnom trenutku.“

Eto kako se rodila ideja da se trud predavača na televiziji objedini u zajedničkoj knjizi, koja bi ljubiteljima šahovske igre mogla da bude valjan saputnik i savetnik.

Amateri se obično žale na slabo poznavanje teorije, misleći pri tom uglavnom na teoriju otvaranja. Stvarno, šahisti su potrebna znanja koja bi mu pomogla da umešno odigra početak partije, da stvori najracionalniji mobilizacioni plan. Teorijska znanja pomažu šahisti da se brže snadje u ovim ili onim standardnim pozicijama. Konačno, ona pomažu da se precizno obavi posao u tehničkom stadijumu partije — da se pravilno oceni nastala završnica i da se izabere najefikasniji plan igre.

Pa ipak, ulogu znanja u šahu ne treba precenjivati. Šah je raznovrstan i u procesu igre je najvažnije da se igrač samostalno snalazi u različitim situacijama, da ume da uoči sve osobenosti pozicije, izvede pravilan zaključak, precizno razmotri moguće nastavke i od njih odabere jedan, najbolji.

Sposobnost šahiste označavaju dva važna pojma: smisao za kombinovanje i osećanje za poziciju. Ovo prvo znači sposobnost da se u poziciji pronadju skrivene moguće kombinacije, da se uoče taktičke specifičnosti i proračunaju sve varijante. Drugo je — sposobnost da se pravilno shvate karakteristike nastale pozicije i da se uoči ono što je najvažnije, što je u oceni te pozicije od odlučujućeg značaja.

Sposobnosti šahiste mogu se razvijati. Može se steći i razvijati osećanje za poziciju, može se usavršiti sposobnost za kombinovanje — i u tome autori vide osnovnu ulogu knjige „Put ka majstorstvu“.

Udžbenik se sastoji iz tri dela. Prvi deo — „Istorija i teorija otvaranja“ — napisao je internacionalni majstor M. M. Judovič. Glavni zadatak udžbenika u oblasti otvaranja je da se čitaocu pomogne da shvati osnovne ideje i principe strategije otvaranja, od kojih potiču mnogobrojna razgranjavanja varijanata. Drugi deo — „Kombinatorna i poziciona igra“ — je iz pera velemajstora A. A. Kotova. Zadatak tog dela je da se čitaocu pomogne da razvije kombinatorne sposobnosti i osećanje za poziciju

i da poboljša tehniku izračunavanja varijanata. Autor završnog dela — „Teorija i praksa završnica“ — je velemaistor J. L. Averbah. Izučavanje tog dela takodje treba da utiče na razvoj osećanja za poziciju i da pomogne u savladavanju tehničkog metoda igre u završnoj fazi partije.

Dakle, udžbenik je napisan u skladu s planom šahovske igre. Medjutim, bilo bi bolje da se u izučavanju kursa ide nešto izmenjenim redom tj. najpre se treba upoznati sa prvih pet glava dela „Istorija i teorija otvaranja“, zatim proučiti deo koji je posvećen središnjici i tek posle toga preći na završne glave dela o otvaranjima i na deo o završnicama.

Osnovni preduslov za uspeh u šahu je smisao za samostalan rad. Zato je u udžbeniku dosta prostora odvojeno za vežbe, koje obogaćuju i učvršćuju znanja i iskustva stečena izučavanjem pojedinih odeljaka knjige. Za rešavanje zadataka iz vežbi neophodna je posebna sveska u koju treba upisivati svoja potpuna rešenja i odgovore na pitanja, tako da to bude svojevrsna i veoma korisna dopuna udžbenika.

POGOVOR SRPSKOHRVATSKOM IZDANJU

Metod rada „Šahovske škole“ na sovjetskoj televiziji nije bio nepoznat u jugoslovenskim šahovskim krugovima ni pre izlaska ove knjige. Velemaistor A. Kotov i internacionalni maistor M. Judovič, u saradnji sa Centrom za unapredjivanje šaha iz Beograda, održali su pre toga čitav niz uspehli predavanja u Jugoslaviji, po metodu sovjetske televizijske šahovske škole, i upravo je to dovelo do izdavanja ove knjige i na srpskohrvatskom jeziku. Inicijativa je spontano data od samih slušalaca a istu su zajednički prihvatili „Fiskultura i sport“ iz Moskve i Centar za unapredjivanje šaha iz Beograda, koji su zajednički izdavači ove knjige.

Knjiga predstavlja celoviti udžbenik iz šahovske teorije, a pripremili su je predavači sovjetske televizijske šahovske škole: velemaistor J. Averbah, velemaistor A. Kotov i internacionalni maistor M. Judovič, inače poznati šahovski pedagogi zaslužni za podizanje mladih šahista u SSSR-u.

Knjiga je namenjena, u prvom redu, sistematskom uvodjenju mladih šahista u sve tajne šahovske igre. Ona će vrlo dobro poslužiti i kao metodsko gradivo mnogobrojnim šahovskim instruktorima koji rade sa mladima u okviru Akcije „Šah u škole“, koja, iz godine u godinu, postaje sve masovnija i popularnija u celoj zemlji. Knjiga je namenjena i kategorisanim šahistima, koji već dosta znaju o šahu, jer će u njoj naći vrlo interesantne primere i vežbe, koje će im pomoći, da još više nauče i postignu u šahu — upravo, kako to i sam naziv knjige kaže na svom putu „ka maistorstvu u šahu“.

**Urednik srpskohrvatskog izdanja
Milivoje Molerović**